

ת"פ 989/12/21 - מדינת ישראל נגד לילך וקנין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 989-12-21 מדינת ישראל נ' וקנין(עציר)

לפני
המאשימה
כבוד השופטת מעין בן ארי
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אורן פז

נגד
הנאשמת
לילך וקנין
ע"י ב"כ עו"ד אלעד רט

גזר דין

כללי

הנאשמת הורשעה, בהתאם להודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירה של **המתה בקלות דעת**, לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בהתאם לעובדות, בתאריך 18/11/21, עובר לשעה 14:44, פגשה המנוחה בסמוך לרחוב יסוד המעלה בתל אביב את הנאשמת, ובין השתיים התעורר ויכוח על רקע חוב הקשור לרכישת סמים.

בחלוף מספר דקות, הלכה המנוחה על המדרכה ברחוב כאשר הנאשמת דולקת אחריה. המנוחה ירדה לכביש, במטרה לחצותו, ומשהבחינה באופנוע מתקרב לכיוונה, נעצרה.

בשלב זה, התקרבה הנאשמת אל המנוחה, דחפה אותה בגבה והפילה אותה לכביש, תוך שהיא מודעת לאפשרות תנועת כלי רכב במקום ותוך שהיא נוטלת סיכון בלתי סביר לאפשרות כי המנוחה תיפגע מכלי רכב חולף ולאפשרות גרימת מותה כתוצאה מכך.

המנוחה נפלה במרכז הכביש ובתוך כך פגע בה האופנוע, והמנוחה נותרה שרועה על הכביש.

הנאשמת הבחינה בפגיעת האופנוע במנוחה, אך נמנעה מלהושיט עזרה והתרחקה מהמקום, כשהיא נוטלת סיכון לאפשרות גרימת מותה של המנוחה. רוכב אופנוע שהבחין במתרחש הלך בעקבות הנאשמת ומנע ממנה לעזוב את המקום.

כתוצאה ממעשיה של הנאשמת, נגרמו למנוחה חבלות חמורות הכוללות שברים מרובים בצלעות ובחוליות הגב וכן דימום רב במוח. המנוחה פונתה לטיפול בבית חולים, נותחה פעמים אחדות והיא הורדמה והונשמה.

בתאריך 9/12/2021 נפטרה המנוחה מפציעה, בבית החולים.

בהתאם להסכמות בין הצדדים, כתב האישום תוקן, הנאשמת הודתה והורשעה כאשר הצדדים לא הגיעו לכלל הסכמות בנוגע לענישה.

ראיות לעונש

בהסכמת הצדדים הוצג בבית המשפט סרטון המתעד את האירוע מושא גזר הדין.

מטעם המאשימה הוגשה הצהרת נפגעת העבירה במ/1, הגב' א"י, אחות המנוחה, בשם משפחת המנוחה. שיתפה כי אבדן אחותה משפיע ומשליך על בני המשפחה כולם, ובייחוד על האם אשר נהגה להסתייע במנוחה שהתגוררה עמה וטיפלה בה במסירות. ציינה כי המנוחה הייתה אישה אהובה על בני משפחתה ומשמעותית עבורם, וחסרונה דומיננטי ומורגש בכאב. ביקשה מבית המשפט להטיל ענישה משמעותית שתשקף את נסיבות מותה האכזריות של המנוחה ויעשה צדק עם בני המשפחה.

מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת פסיכו-סוציאלית מתאריך 15/8/22 במ/2 שנערכה ע"י ד"ר גילי תמיר, עו"ס מוסמכת. להלן יובא פירוט חוות הדעת, כאשר רשמתי לפניי הערת המאשימה לפיה ההתייחסות לעובדות המקרה לא תחרוג מעובדות כתב האישום.

מחוות הדעת עולה כי הנאשמת, בת 44, רווקה וללא ילדים. הנאשמת תיארה כי גדלה במציאות חיים מורכבת, כאשר אמה התמודדה עם סכיזופרניה ועם נטיות דיכאוניות, שני הוריה היו מכורים לאלכוהול והיא הייתה חשופה לאלימות בבית ולקשר קשה בין ההורים. הנאשמת סיפרה כי הקשיים בילדותה הובילה אותה לשהות מרבית שעות היממה מחוץ לבית, עד שבגיל 12 הוצאה מהבית לפנימייה ובתקופה זו ביצעה ניסיון אבדני באמצעות בליעת כדורים. בעקבות האירוע חזרה להתגורר בבית ההורים ובחלוף כשנה יצאה שוב מהבית ועברה להתגורר בבית קרובת משפחה, שם נחשפה לראשונה לסמים, התחילה לצרוך סמים, לרבות כאלה מסוגים קשים. בתקופה זו חלה הידרדרות משמעותית במצבה של הנאשמת. מטעמי צנעת הפרט לא ארחיב אך אציין כי הנאשמת סיפרה על פגיעות שחוותה, החמרה קשה במצבה הנפשי, הידרדרות לכדי ביצוע עבירות פליליות והשתלבותה במעונות לנוער בסיכון בעקבות האמור.

בגיל 17 נעצרה לראשונה והיא מתארת את המעצר כחווייה חיובית, כמקום שהיה מוגן עבורה וסייע לה להתחיל בהליך גמילה מסמים. לאחר שחרורה, חזרה להתגורר בבית הוריה, הוסיפה להשתלב בטיפול בתחום ההתמכרות, שמרה על ניקיון מסמים ואף השתלבה במכינה טכנולוגית והשלימה 12 שנות לימוד. ואולם, הנאשמת לא הצליחה לשמור על יציבות בחייה, חזרה לצרוך סמים ולנהל אורח חיים שולי עד אשר נעצרה וריצתה מאסר נוסף למשך כארבע שנים. גם מאסר זה היטיב לכאורה עם הנאשמת שכן סייע לה להתנקות מסמים, וכך הצליחה לשמור על ניקיון מסמים גם מספר שנים לאחר שחרורה.

בשנת 2009 אחיה של הנאשמת נפטר כתוצאה מצריכת יתר. מותו ערער את הנאשמת, הסב לה צער וכאב ובעקבותיו חזרה לעשות שימוש בסמים, לצד השימוש בתחליפי סם. למרות האמור, הנאשמת מסרה כי בתקופה זו הצליחה לנהל

שגרת חיים נורמטיבית, לצד השימוש בסמים.

בשנת 2016 החלה הנאשמת לעשות שימוש בסמים סינתטיים, שגרמו לה, לדבריה, לחוות מצבי פסיכოזה והיא אושפזה בבית החולים הפסיכיאטרי בבאר יעקב. לאחר שחרורה, הוסיף מצבה להידרדר, היא עסקה בזנות והתגוררה ברחוב עד שהחלה להסתייע בעמותות תומכות לנשים ונקלטה בדירת חירום שהיוותה מקום מוגן עבורה.

בסוף שנת 2018, החלה הנאשמת להסתייע בעו"ס דירת החירום, היא קיבלה יעוץ פסיכיאטרי מפסיכיאטר דירת החירום, שאבחנתו סייעה לה לקבל הכרה של הביטוח הלאומי בנכות על רקע נפשי.

כשנה מאוחר יותר, חוותה הנאשמת אירוע פוגעני נוסף בעקבותיו הפסיקה את הטיפול, ניתקה קשר עם דירת החירום וחזרה לצרוך סמים באופן אינטנסיבי ולנהל חיים שוליים, לרבות עיסוק בזנות.

יצוין כי חוות הדעת מעלה כי הנאשמת אובחנה כסובלת מפוסט טראומה עקב פגיעות ואירועי עבר שחוותה, כי גורמי הטיפול שטיפלו בה במסגרת דירת החירום התרשמו "מפוסט טראומה מורכבת וכן מקשיים חברתיים משמעותיים שנבעו ממנה" ואולם, לא הוגשו חוות דעת מקצועיות בעניין זה. התרשמות עורכת חוות הדעת כי השימוש האינטנסיבי בסמים נועד לברחה מרצף הפגיעות הקשות שעברה בחייה וביטא "אקט של ריפוי עצמי".

בהתייחס לאירוע, הנאשמת תיארה קשר חברי קרוב עם המנוחה. סיפרה כי השתיים הכירו בבית הסוהר בשנת 2001 ומאז קיימו יחסי חברות, שנשען בעיקר על דמיון שמצאו באורח החיים השולי שניהלו ובחוויות שליליות משותפות שחוו, ובלשונה של הנאשמת "קשר כל כך עמוק, מלא בחוויות חיים כל כך קשות של שתינו, בחיים לא הייתי מאמינה שזה ייגמר ככה". הנאשמת סיפרה על הרקע לאירוע, תיארה שימוש מאסיבי בסמים ביום האירוע ועובר להתרחשותו, ויכוח מילולי בינה ובין המנוחה שהסלים. הנאשמת הביעה כאב עז וחרטה עמוקה על המעשים ותוצאתם ההרסנית והתרשמות עורכת חוות הדעת כי אמירותיה של הנאשמת ביחס למנוחה ולאירוע הינן אותנטיות ולוו בכעס העצמי שהביעה, ושמלווה אותה מאז הפגיעה.

במהלך תקופת מעצרה, השתלבה הנאשמת בתעסוקה ובהליכים טיפוליים קבוצתיים ופרטניים ובירור שערכה עורכת חוות הדעת מול שב"ס העלה כי הגורמים בשב"ס התרשמו מהנאשמת לחיוב, ובעיקר מתפקודה היציב והחיובי, מאופן נטילת האחריות, הבעת החרטה והתגייסותה להליכים הטיפוליים.

עיקרי טיעוני הצדדים לעונש

ב"כ המאשימה עמד על החומרה המשתקפת מעובדות כתב האישום המתוקן תוך שהדגיש כי הנאשמת הפילה את המנוחה לכביש, תוך שהייתה מודעת לאפשרות תנועת כלי רכב במקום ולמעשה נטלה סיכון בלתי סביר שהמנוחה תיפגע מכלי רכב חולף ולאפשרות גרימת מותה כתוצאה מכך. לאחר שהמנוחה נפלה למרכז הכביש ונפגעה, נמנעה הנאשמת מהושטת עזרה. המנוחה פונתה לבית החולים שם נותחה, וסופו של האירוע, בפטירתה של המנוחה בבית החולים.

עוד נטען, כי הגם שהנאשמת לא חפצה בתוצאת מעשיה ובמותה של המנוחה, וכי אין לשלול כי קדמה לכך דחיפה של המנוחה את הנאשמת, הרי שדחיפתה של המנוחה לעבר כביש הייתה מכוונת, באופן בו הנאשמת הייתה מודעת למעשיה ונטלה סיכון בלתי סביר לתוצאת גרימת המוות ועל כן, לשיטת המאשימה, מדובר ביסוד נפשי של קלות דעת ברף הגבוה

של עבירת ההמתה. עוד בעניין היסוד הנפשי, נטען כי דחיפת המנוחה לכביש הוא מעשה שנעדר הלימה או פרופורציה לוויכוח המקדים; וכי הטענה לפיה הנאשמת הייתה תחת השפעת סמים איננה סיבה להקל עם הנאשמת, אלא אף מהווה, לעמדת המאשימה, נסיבה לחומרה.

ב"כ המאשימה הדגיש את הערך המוגן שנפגע שעניינו קדושת החיים, והעובדה כי הנאשמת גרמה למותה של המנוחה ותוצאות מעשיה הן החמורות ביותר שיכולות להיות, וכך גם מידת הפגיעה בערך המוגן.

ב"כ המאשימה התייחס לרפורמה בדיני ההמתה ככל שמתייחסת לסוג העבירה עסקינן, וטען כי העבירה בה הורשעה הנאשמת, אשר עונשה המקסימלי עומד על 12 שנים, משקפת את הענישה שהייתה נהוגה עובר לתיקון, בעבירות הריגה שבוצעו מתוך יסוד נפשי של קלות דעת.

על בסיס האמור, ולאחר שהגיש פסיקה הנוגעת למדיניות הענישה, טען ב"כ המאשימה כי יש לקבוע מתחם ענישה אשר נע בין 8 ל- 11 שנות מאסר.

באשר לעונש המתאים, עתר לרף התחתון של המתחם לו טען, בשל נסיבותיה האישיות המורכבות של הנאשמת, שאין חולק לגביהן, הגם שלחובתה של הנאשמת 7 הרשעות קודמות בעבירות אלימות, לרבות כלפי שוטרים, עבירות רכוש וסמים בגין נידונה בעבר לעונשי מאסר.

ב"כ המאשימה התייחס לחוות הדעת שהוגשה מטעם ההגנה, לנסיבות חייה המורכבות של הנאשמת כפי שמפורטות שם והביע הסתייגות מהחלקים בחוות הדעת שמתייחסים לאבחנות פסיכיאטריות שכן לא גובו בחוות דעת של הגורם המקצועי המוסמך.

לאור כל האמור, עתר ב"כ המאשימה להטיל על הנאשמת 8 שנות מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי בגובה של 100,000 ₪ עבור משפחתה של המנוחה.

ב"כ הנאשמת הדגיש בטיעונו את נסיבותיו יוצאות הדופן של האירוע. ברקע לאירוע, ויכוח מקדים שהתגלע בין הנאשמת למנוחה, שכלל דחיפות הדדיות עד שהמנוחה עזבה את המקום והנאשמת מיהרה אחריה. בשלב מסוים, נעצרה המנוחה בשפת הכביש ובשלב זה הגיעה אליה הנאשמת ודחפה אותה בגבה באופן ספונטאני. בעקבות הדחיפה, נפלה המנוחה לכביש ובאותו הרגע, באופן מצמרר, חלף אופנוע בכביש ופגע בה.

אמנם, הנאשמת דחפה את המנוחה לעבר כביש, אולם נסיבה זו, לטענת ב"כ הנאשמת, היא בעלת ממד של אקראיות, שכן בנקודה זו, באופן מקרי, הצליחה הנאשמת להשיג את המנוחה ובאותה מידה, ככל שהייתה המנוחה נעצרת בנקודה אחרת, הייתה הנאשמת דוחפת את המנוחה לעבר משטח אחר ולא היה מדובר באירוע של דחיפה לעבר כביש. בנסיבות אלה סבור כי יש להתחשב בכך שלא מדובר בדחיפה לכביש באופן מכוון. עוד הדגיש כי הנאשמת לא הבחינה באופנוע חולף וודאי שלא צפתה בפגיעת המנוחה על ידי אותו האופנוע. עוד הוזכר כי ברקע אלימות הדדית וכי הנאשמת הייתה תחת השפעת סמים, לא במלוא חושיה, הגם שלא באופן בו מתגבש סייג.

נתון נוסף בו ביקש ב"כ הנאשמת להתחשב הוא מידת הכוח והאלימות בהם נקטה הנאשמת כלפי המנוחה. הדגיש שמדובר ברף אלימות נמוך ביותר, של דחיפה קלה בגב, שכאמור נעשתה ללא תכנון מוקדם, והיעדר קורלציה בין רף האלימות בו נקטה הנאשמת ובין התוצאה ההרסנית, שכן במצב דברים רגיל מידת האלימות שהופעלה לא יכלה לגרום

למותו של אדם. בשל כך, סבור ב"כ הנאשמת שהתוצאה שנגרמה בסופו של אירוע, הינה מקרית ולא טבעית למעשה.

לאור האמור, סבור כי היסוד הנפשי של הנאשמת ניצב ברף הנמוך ביותר של קלות הדעת, על גבול הרשלנות.

ב"כ הנאשמת התייחס לקושי להפנות למדיניות ענישה נהגת במקרים דומים, נוכח ייחודיות המקרה ונסיבותיו החריגות. הפנה לתיקי המתה בתאונות דרכים ביסוד נפשי של רשלנות ושל קלות דעת, במסגרתם מוטלים עונשי מאסר בעבודות שירות או חודשי מאסר בודדים; הפנה לתיקי המתה בעקבות מעשי אלימות, שעוסקים ברף אלימות גבוה יותר שגרם למוות ומידת המודעות לתוצאה במקרים הללו היא בעוצמה גבוהה יותר.

בשל כל האמור, עתר לקביעת מתחם ענישה שנע בין שנת מאסר ועד שלוש שנות מאסר.

באשר לעונש המתאים לנאשמת, עתר לקבוע את עונשה ברף הנמוך של מתחם הענישה וזאת בשל נסיבותיה האישיות, המורכבות המשפחתית שהביאה אותה לנהל אורח חיים הישרדותי, פגיעות שחוותה, הכל כפי שמפורט בהרחבה בחוות הדעת שהוגשה. כמו כן הפנה לכך שהעבר הפלילי בעניינה של הנאשמת התיישן ומאז שנת 2005 לא ביצעה עבירות. עוד ביקש להתחשב בהודאתה של הנאשמת ונטילת האחריות, שילובה בהליך שיקומי במסגרת שב"ס מזה כשנה כאשר במסגרת הטיפול מוסרת בדיקות נקיות משרידי סם והיא צפויה להשתלב גם בטיפול קבוצתי.

ב"כ הנאשמת ציין את יחסי החברות הקרובים ששררו בין הנאשמת למנוחה, משך שנים רבות, ותחושות של אבדן, כאב ואשמה שחשה הנאשמת בעקבות התוצאה הטרגית שנגרמה ממעשיה.

ביחס לרכיב הפיצוי, עתר להתחשב בכך שמדובר ברף נמוך של עבירת המתה ולקבוע שיעור פיצוי סמלי.

דברה האחרון של הנאשמת

הנאשמת בדברה האחרון, שנמסר בעל פה ובכתב, שיתפה ביחסי החברות שהיו לה עם המנוחה ובצער הגדול שחשה בעקבות מותה, כך בלשונה - "כשקיבלתי את הבשורה שהיא לא קמה קיבלתי את הבשורה הכי קשה מכולם... בחיים לא חלמתי שיקרה לי סיוט כזה". הנאשמת הביעה חרטה עמוקה על מעשיה, ציינה כי במסגרת המעצר היא עובדת ומשולבת בטיפול ומבינה את הדרך השיקומית שצריכה לעשות למען עריכת שינוי בחייה.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

כידוע, יש לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם למעשיה של הנאשמת בשים לב לערכים המוגנים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, לנסיבות בהן בוצעו העבירות ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת בפסיקה במקרים דומים.

עת עסקינן בעבירת המתה, נדמה שאין צורך להכביר מילים באשר לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהמעשים ולמידת הפגיעה המשמעותית בהם. מדובר בערך קדושת חיי אדם, הערך החברתי הראשון במעלה, לצידו נפגעו גם ערכים מוגנים של הצורך לשמור על בטחונו של אדם ועל שלמות גופו.

בהקשר זה, יפים הדברים שנקבעו בע"פ 6988/12 **ראובן נ' מדינת ישראל** (27/9/2012): "התכלית השורשית ביותר של הדין הפלילי היא ההגנה על קדושת החיים; חיי האדם הם ערך עליון שיש לכבד, ועליו על בתי המשפט לגונן".

ובע"פ 3545/18 **קיקס נ' מדינת ישראל** (24/2/2019) (להלן - **עניין קיקס**): "מנקודת מבט מוסרית ומשפטית יש לתת ביטוי לערך קדושת החיים, וזאת לא רק באמצעות הטלת איסור פלילי על פגיעה בערך זה, אלא גם בגזירת העונש המתאים. על העונש להיקבע מתוך ההבנה הבסיסית כי כל אדם הוא עולם ומלואו, ופגיעה בו היא, כשלעצמה, מעשה חמור מאין כמותו. יתרה מכך: פגיעה באדם אחד פוגעת לא רק בעולמו שלו, אלא גם בעולמות של אלו הקרובים לו - משפחה וחברים, שנאלצים להתמודד עם קשיים שאין דבר שיכול לרככם. לכך יש לתת את המשקל הראוי..."

נסיבות ביצוע העבירה-

עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות כי מעשה הנאשמת אירע בעקבות ויכוח עם המנוחה, על רקע חוב הקשור לרכישת סמים. לאחר אותו הוויכוח, עזבה המנוחה את המקום בו שהו, והנאשמת שמה פעמיה אחריה. כאשר הגיעה המנוחה לצידו של כביש והבחינה באופנוע מתקרב לכיוונה, עצרה. אז, הגיעה אליה הנאשמת ובנקודה זו, דחפה אותה הנאשמת בגבה, בעוצמה שגרמה לה ליפול על הכביש. בשלב זה, אופנוע שנסע בכביש פגע במנוחה וגרם לה לחבלות אשר לימים הביאו למותה. לאחר המעשה, הנאשמת התרחקה מזירת האירוע עד שנקראה על ידי עובר אורח לשוב.

מעובדות כתב האישום המתוקן ומטיעוני הצדדים עולה כי למעשה לא קדם תכנון למעשה, אלא שמדובר בתגובה ספונטנית של הנאשמת, לאותו ויכוח מוקדם שהתגלע בינה ובין המנוחה שנסיונותיו ואופן התרחשותו אינם מפורטים בעובדות כתב האישום המתוקן. בהקשר זה יצוין כי קשה לקבוע מסקנות, כפי שביקשני ב"כ הנאשמת, לגבי היות הנאשמת בהשפעת סמים או לגבי דחיפות הדדיות שקדמו למתואר בכתב האישום.

יוזכר, כי טענת ההגנה הינה כי נודעת משמעות לרף האלימות הנמוך אותו הפעילה הנאשמת, דהיינו, דחיפה של המנוחה. אכן, ככל שמדובר היה בדחיפה בלבד, הרי שהייתה זו עוצמת אלימות שאיננה ברף הגבוה. שהרי, דחיפה בלבד בנסיבות "רגילות", איננה מקימה בהכרח ציפייה או מהווה נטילת סיכון בלתי סביר לגרימת התוצאה של נטילת חיי אדם. אולם, במקרה שלפנינו עסקינן בדחיפה של המנוחה אל עבר כביש, בשעת צהרים, בעוד כלי רכב חולפים במקום, ומכאן שיש להשקיף על האירוע האלים במלואו. מילים אחרות, הנאשמת לא רק דחפה את המנוחה, אלא שהדחיפה בוצעה בקרבת הכביש שבו כלי רכב חולפים, ומכאן נלמדת נטילת הסיכון המשמעותית והמודעות לסכנה הצפויה.

אשר לטענת ההגנה לפיה יש לתת משקל לכך שלמעשי הנאשמת נוסף רכיב של אקראיות שהשפיע על התוצאה, שכן תוצאתו הישירה של מעשה הדחיפה היא גרימת התאונה, אשר היא שהביאה, בסופו של אירוע, למותה הטרגי של המנוחה - אפנה **לעניין קיקס**, במסגרתו נדון עניינו של מערער שהורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, אולם האמור שם יפה גם בענייננו:

"אכן, ניתן לטעון כי תוצאת התאונה אינה אלא תוצר של "הגורל העיוור". דהיינו, טענה של מזל מוסרי (Moral Luck), או ליתר דיוק Moral Unluck. ואולם, גם אם סוגיה זו סבוכה מבחינה פילוסופית ומבחינת בוחן המציאות, אין בכך כדי

להפחית מהמשמעות שיש לתת לתוצאה שהתממשה..."

ובהמשך-

"יתר על כן, גם מנקודת מבט המתמקדת בעושה דווקא, ולא בקורבנות, ישנה הצדקה לגזירת העונש בהתאם לתוצאות מעשיו, ככל שתוצאות אלו צפויות הן. בענייננו, התוצאה הטרגית של האירוע ניתנת לצפייה מראש, שהרי הנהג יודע כי הוא אחראי על כלי בעל כוח קטלני... גם ביחס להיקף התוצאה, אין זה בגדר חידוש שעל הכבישים מצויים רכבים עם מספר רב של נוסעים, דוגמת אוטובוסים. לכל אלו יש להוסיף כי רכיב המזל עומד, מעצם טבעו, בבסיסן של עבירות שהתקיימותן מותנית בהתקיימותה של תוצאה אסורה (עבירות "תוצאתיות"), שכן למבצע העבירה אין בהכרח שליטה על תוצאת התנהגותו. חוק העונשין מכיר בכך ששני אנשים יכולים לבצע את אותה הפעולה בדיוק, אך תוצאותיה השונות יובילו להרשעות בעבירות שונות, כפי שניתן לראות, למשל, במקרה של עבירת ניסיון למול עבירה מושלמת. אחרון, אין לחלק את האחריות בין הנהג הרשול לבין הגורל, כאילו שותפים הם מבחינת האחריות הפלילית. ידע הנהג כי מעשיו יישפטו על-פי תוצאות מעשיו, שהמנעד הרחב שלהן ידוע לכל אחד היושב מאחורי ההגה. הנה כי כן, בשיטת משפטנו יש לתת נפקות בענישה למידת הנזק החברתי שנגרם כתוצאה מההתנהגות הרשלנית של העושה".

בענייננו, לא ניתן להתעלם מן העובדה כי הנאשמת דחפה את המנוחה בגבה, עת עמדה המנוחה על שפת הכביש. ברי, **כי מעשה של דחיפת אדם לעבר כביש, איננו שקול למעשה דחיפה אקראי של אדם העומד על קרקע ניטרלית אחרת, ובנקודה זו נעוץ אותו הסיכון הבלתי סביר שנטלה הנאשמת לאפשרות קרות תאונה קטלנית.**

גם אם הנאשמת לא תכננה לדחוף את המנוחה ולהפילה דווקא לעבר הכביש, הרי שבזמן המעשה הייתה ערה לכך שהמנוחה עמדה בצידו של כביש וערה לאפשרות של מעבר כלי רכב במקום. בנסיבות הללו, המעשה שביצעה, גם אם לא תוכנן, איננו מפחית ממודעות הנאשמת לנטילת הסיכון הבלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית, גם אם קיוותה כי זו לא תתרחש. בנסיבות אלה, מדובר בקלות דעת ברף שאיננו נמוך כלל ועיקר.

הנזק הכבד שנגרם כתוצאה ממעשיה של הנאשמת, אינו מתבטא רק בקיפוח חייה של המנוחה, אלא גם בסבל הרב שנגרם למשפחתה, כפי שעולה מהמתואר בתצהיר נפגעת העבירה (במ/1).

מדיניות הענישה-

מדיניות הענישה הנוהגת, משתנה ונבחנת בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. כפי שטענו הצדדים, במקרה שלפנינו בולטת חריגותו של האירוע, הנעוצה בייחודיות הנסיבות, והצטברותן. כל אחד מן הצדדים הפנה לפסיקה, הגם שלא משקפת במדויק את נסיבות המקרה, ממנה ביקש לגזור את רף הענישה המתאים.

ע"פ 8/20 נתנאל בובי נ' מדינת ישראל (12/5/2022) המערער, נהג בשכרות, בשעת לילה, במהירות העולה על המהירות המותרת, סטה אל הנתיב הנגדי תוך שחצה פס הפרדה רצוף והתנגש חזיתית ברכב שנסע מולו. כתוצאה מהתנגשות, נהרג נהג הרכב ורעייתו נחבלה קשות. בגין האמור, הורשע, לאחר הליך הוכחות, בעבירות של הריגה, גרימת חבלה חמורה, נהיגה בשכרות ונהיגה ללא רישיון רכב. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה בנסיבות הללו נע בין 5 ועד 10 שנות מאסר והטיל עליו 6 שנות מאסר, מע"ת, פיצוי בסך 50,000 ₪ ופסילת רישיון נהיגה למשך 12

שנים. בערעור, הוסכם כי ההרשעה בעבירת ההריגה תומר בהרשעה בעבירה של המתה בקלות דעת שכן המערער "פעל בקלות דעת ונטל סיכון בלתי סביר בכך שנהג בעודו שיכור ובשל שכרותו לא הבחין בעקומה בדרכו.... ובכך הביא למותו של המנוח ולפציעתה של אשתו". חרף השינוי בסעיף החיקוק, בית המשפט העליון מצא כי העונש שהוטל על המערער עולה בקנה אחד עם הענישה הראויה והנוהגת בנסיבות האירוע הנ"ל: "קלות הדעת במעשה זה היא רעה חולה בעלת פוטנציאל קטלני, שבמקרה דן התממש". ובהמשך- "המערער גרם לתוצאה הקטלנית. עולם שלם נאבד. אף יש משקל כמובן לפגיעה הקשה באשתו של המנוח. בשים לב לכל אלה, עונש המאסר והפסילה אינם חמורים יתר על המידה. תקופת המאסר בפועל אף נוטה לקולא ביחס להרשעה בעבירות המתה בקלות דעת".

ע"פ 8470/19 **מדינת ישראל נ' בורובסקי** (25/8/2021) וערעור כנגד שהופנה כלפי הכרעת הדין. המערער, הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של המתה בקלות דעת, בכך שעל רקע ויכוח עם המנוח, תקף אותו באגרופים, בעט בו בראשו וביתר חלקי גופו ובהמשך שב ותקף את המנוח במכת אגרוף, בעקבותיה נפל המנוח ומותו נקבע במקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 3 ועד 9 שנות מאסר והטיל על המערער 5.5 שנות מאסר, פיצוי בסך ₪ 75,000 וענישה נלווית. ערעור המערער על הכרעת הדין נדחה, ומנגד, ערעור המדינה על גזר הדין התקבל, לאחר שבית המשפט העליון מצא כי בנסיבות "המעשה והעושה במקרה שלפנינו" העונש שהוטל אינו משקף את רמת האשם הטמונה במעשי המשיב, שכן "אין מדובר בתיק של המתה בקלות דעת בתאונה. התנהגותו של המשיב כללה הפעלת אלימות ממשית ומכוונת כלפי המנוח, שנועדה לפגוע בו והובילה בסופו של דבר למותו". ובהמשך- "במעשי תקיפה חוזרים ונשנים כמפורט בהכרעת הדין, המסתיימים במוות, טמון אשם רב". ובהמשך- "בעניינו, אמנם נקבע כי המשיב היה קל דעת ביחס לגרימת מותו של המנוח, אך המוות אינו תוצאה של תאונה. הוא תוצאה של מעשים אלימים, שכיוון המשיב נגד המנוח, ומקל וחומר יש להחמיר בענישה". בפסק הדין, הוחמר העונש והועמד על 7 שנות מאסר, וזאת מבלי שמוצה הדין.

ע"פ 764/21 **מדינת ישראל נ' אמיר אבו לבן** (21/4/2021) וערעור שכנגד: המערער, הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של המתה בקלות דעת, סחר בסם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. במהלך יום הכיפורים, נסע המערער ללקוחות במקומות שונים ומכר להם סמים מסוג קוקאין ו-LSD. במסגרת נסיעותיו אלה, נסע בדרך נמיר בתל אביב, במהירות מופרזת, ופגע במנוח, ילד בן 8 שנים, שרכב על אופניו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם ענישה בגין עבירת ההמתה בקלות דעת בנסיבות האמורות, נע בין 6 ל- 10 שנות מאסר; בגין עבירות הסמים קבע מתחם ענישה נפרד שנע בין 18 ועד 36 חודשי מאסר. על המערער הוטל עונש מאסר כולל, למשך 9 שנים, פיצוי בסך ₪ 250,000, פסילת רישיון נהיגה למשך 10 שנים ורכיבי ענישה נוספים. בית המשפט העליון דחה את הערעור הנוגע לתקופת המאסר לאחר שמצא כי מדובר בקלות דעת ברף גבוה ביותר, והיות שמדובר במאסר המשקף גם את הענישה בעבירות הסמים בהן הורשע. הערעורים שנסובו על שיעור הפיצוי ומועד התשלום התקבלו כך ששיעור הפיצוי הופחת ל- 120,000 ₪ ומועד התשלום הוקדם.

"המערער הודה והורשע בעבירת המתה בקלות דעת, המצביעה על קיומו של יסוד נפשי במסגרתו היה מודע לטיב הסיכון שנשקף ממעשיו ובכל זאת בחר לנהל דרך בה בחר. במקרה זה, מדובר בקלות דעת ברף גבוה ביותר, חריגה וייחודית בחומרתה, וזאת בשל העובדה כי המערער נסע במהירות המצוייה הרבה מעל למהירות המותרת, בטבורה של עיר, בשיאו של יום הכיפורים, בהיותו מודע למוסכמה החברתית באשר לשימוש בדרכים ביום זה..." ובהמשך- "כזכור, 9 שנות המאסר שנגזרו על המערער משקפות לא רק את חומרת עבירת ההמתה בה הורשע, כי אם גם את חומרת עבירות הסמים שביצע".

ת"פ (מרכז) 37211-06-18 **מדינת ישראל נ' דימטרו טיקליאן** (30/5/2019) הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירה של הריגה, עובר לתיקון 137, בכך שלאחר בילוי במועדון, ובעקבות דין ודברים עם המנוח עמו לא הייתה לנאשם היכרות מוקדמת, דחף הנאשם את המנוח ובהמשך הכה אותו שלוש מכות אגרופ באזור הפנים והצוואר ולאחר מכן הכה אותו במכת אגרופ עוצמתית נוספת בפניו. כתוצאה מעוצמת המכה, נפל המנוח לאחור וראשו הוטח במדרכה. הנאשם נמלט מהמקום. המנוח פונה לבית החולים ושלושה ימים לאחר מכן נקבע מותו בעקבות סיבוכים נלווים לחבלות הראש. במסגרת הסדר הטיעון, הצהירה המדינה שרואה במעשה ההריגה כמעשה בעל יסוד נפשי של "קלות דעת" והיא הגבילה את עמדתה העונשית ל- 6 שנות מאסר בפועל. בית המשפט קבע מתחם הנע בין 54 חודשי מאסר ועד 9 שנות מאסר לצד פיצוי כספי משמעותי ונוכח גילו הצעיר של הנאשם, היעדר עבר פלילי ונסיבות אישיות נוספות, הטיל עליו 54 חודשי מאסר בפועל, פיצוי בסך ₪ 40,000 ומע"ת.

ת"פ (חי') 44691-09-18 **מדינת ישראל נ' פז'טנב** (23/12/2019) הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של המתה בקלות דעת, תקיפה הגורמת חבלה ממשית והדחה בחקירה. הנאשם, פגש את המנוח באקראי והתפתח ביניהם ייחוס בעקבותיו הכה הנאשם את המנוח באגרופ בראשו. המנוח נפל לארץ ואיבד את הכרתו. אדם שהיה במקום הכה את הנאשם בגבו והנאשם בתגובה הכה אותו בכתפו ובאגרופ לפניו. כעבור מספר שניות, ניסה הנאשם לבצע פעולות החייאה במנוח, ביקש מהאדם הנוסף להזמין אמבולנס וביקש מאותו האדם למסור למשטרה כי המנוח נפל מאופניו. המנוח פונה לבית החולים וכעבור מספר ימים נקבע מותו כתוצאה מחבלת ראש ודימומים פנימיים. במסגרת הסדר הטיעון טענו הצדדים לטווח ענישה כאשר המדינה טענה למאסר למשך 6 שנים וההגנה למאסר למשך 4 שנים, תוך שהסבירו כי הסדר זה נעוץ בקשיים ראייתיים. בית המשפט קבע מתחם ענישה אחד שנע בין 3 ועד 9 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית ופיצוי כספי והטיל על הנאשם 54 חודשי מאסר בפועל, פיצוי בסך ₪ 20,000 ומע"ת.

ת"פ (ב"ש) 36765-05-19 **מדינת ישראל נ' עתאיקה** (27/5/2020) הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של המתה בקלות דעת, בכך שדקר את המנוח דקירה אחת ברכו בחלקה הפנימי, באמצעות סכין, במהלך קטטה. לאחר האירוע ניסה הנאשם לעזור למנוח, ככל יכולתו, והביאו לקבלת טיפול. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי המדינה תטען לעונש מאסר בן 5.5 שנים לצד ענישה נלווית וההגנה תהיה חופשיה בטיעוניה. בית המשפט מצא שנוכח הסדר הטווח אין מקום לקבוע מתחם ענישה ולאחר בחינת נסיבותיו של הנאשם הטיל עליו 40 חודשי מאסר בפועל, מע"ת ופיצוי בסך ₪ 75,000.

קביעת המתחם-

לנוכח נסיבות ביצוע העבירה, הפגיעה בערכים המוגנים ובהתחשב במדיניות הענישה שנקבעה במקרים שונים מהם ניתן להשליך גם לענייננו, מצאתי לקבוע מתחם הנע בין 4 ועד 8 שנות מאסר, לצד רכיבי ענישה נלווים ופיצוי כספי למשפחת המנוחה.

קביעת העונש המתאים

בעניינה של הנאשמת לא מצאתי שמתקיימות נסיבות המצדיקות סטייה ממתחם הענישה שנקבע. וב"כ הצדדים אף לא טענו לסטייה מאי אלו טעמים מיוחדים.

בהינתן המתחם שנקבע, אקבע את העונש המתאים לנאשמת תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כדלקמן:

הודאתה של הנאשמת - הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום שתוקן באופן משמעותי, לאחר הליך גישור שנערך בין הצדדים. הנאשמת נטלת אחריות למעשיה, ומדברה האחרון משתקף כי היא מצרה עליהם בכל ליבה, חשה רגשי אשמה כבדים ומכה על חטא. הנאשמת סיפרה על יחסי החברות הקרובים ששררו בינה לבין המנוחה, משך שנים רבות ותיארה רגשות קשים שמלווים אותה מאז נודע לה על מות המנוחה ועד היום.

עברה הפלילי של הנאשמת איננו מבוטל, חלקו בעבירות אלימות, והנאשמת ריצתה בעבר עונשי מאסר. עם זאת, נודעת חשיבות לכך שמדובר בהרשעות שהתיישנו, כאשר האחרונה משנת 2009 ומתייחסת לעבירות שביצעה הנאשמת בשנת 2005. מאז, ועד למעצרה, המשיכה הנאשמת לנהל אורח חיים שולי, בשל התמכרותה לסמים ונסיבות חייה שפורטו בהרחבה בחוות הדעת, אולם למרות האמור, לא נפתחו לחובתה תיקים נוספים.

שני הצדדים התייחסו בטיעוניהם, ולא בכדי, באריכות לנסיבות האישיות החריגות של הנאשמת, לרבות נסיבותיה המשפחתיות וילדותה הקשה, חוויות טראומטיות ופוגעניות שחוותה מגיל צעיר והשפיעו עליה ועל האופן בו ניהלה את חייה. איתרע מזלה של הנאשמת, וגם בשנות בגרותה שבה ונפגעה פגיעות קשות, מהן התקשתה להשתקם בכוחות עצמה. בעקבות הפגיעות שחוותה, הוסיף מצבה להידרדר לכדי שימוש אינטנסיבי בסמים, מצב נפשי ירוד, וניהול אורח חיים שולי ופוגעני - הכל כמפורט בהרחבה בחוות הדעת (במ/2).

מאז מעצרה, מפגינה הנאשמת מוטיבציה לערוך שינוי חיובי בחייה, והיא רואה בתקופת שהותה תחת משמורת שב"ס כהזדמנות שיקומית. חוות הדעת שהוגשה מטעם הגנה (במ/2) מעלה כי גורמי שב"ס מדווחים על תפקוד חיובי, תקין ויציב של הנאשמת בתקופת המעצר, כי היא משולבת בעבודה בתפקידים השמורים, הרגיל, לשפוטות מטופלות, ובנוסף משתתפת בטיפול פרטני וקבוצתי וצפויה להשתלב בקבוצה טיפולית נוספת, ייעודית לעבירות אלימות. הנאשמת עברה גמילה פיזית קשה ביותר ומאז הפחיתה משמעותית במינון תחליף הסם ומשתתפת בקבוצות טיפול בהתמכרות. הנאשמת מביעה רצון להסתייע בשב"ס לצורך שיקום חייה, כפי שהשתקף גם בדברה האחרון בבית המשפט.

בשים לב לנסיבותיה האישיות של הנאשמת, עברה הפלילי שאמנם רלוונטי, אך התיישן, להודייתה בהזדמנות ראשונה, היותה בתהליך מקדם במתקן הכליאה ובהינתן עמדת משפחת המנוחה העומדת לנגד עיני - ראיתי למקם את עונשה של הנאשמת בקירוב לרף התחתון של המתחם אותו קבעתי.

לאור כל האמור, ראיתי לגזור על הנאשמת את העונשים הבאים:

- א. מאסר בפועל למשך 54 חודשים החל מיום מעצרה בתאריך 18/11/2021.
- ב. מאסר למשך 9 חודשים אותו לא תרצה הנאשמת, אלא אם תעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורה העבירה בה הורשעה וכן עבירת אלימות מסוג פשע.
- ג. פיצוי כספי בסך 40,000 ₪, שישולם למשפחת המנוחה בהתאם לשיקול דעת המאשימה. הפיצוי יופקד עד ליום 1/3/23.

זכות ערעור תוך 45 ימים כדין.

ניתן היום, י' כסלו תשפ"ג, 04 דצמבר 2022, במעמד הצדדים.